

Til sundhedsminister Sophie Løhde

På vegne af Sundhedssamarbejdsudvalget i Region Midtjylland

Vedr. børn og unges forbrug af nikotinprodukter (snus, nikotinposer og puffbars)

Kære Sophie Løhde

Den 10. marts 2023

Vi skriver til dig, da vi i Sundhedssamarbejdsudvalget i Region Midtjylland er bekymrede over udviklingen i børn og unges forbrug af nikotinprodukter.

De seneste år har vi oplevet, at børn og unges forbrug af nikotinprodukter som snus, nikotinposer og puffbars er steget. Dette underbygges af de nyeste tal fra Sundhedsstyrelsen, som viser, at forbruget af både cigaretter, e-cigaretter og røgfri nikotinprodukter er i fremgang for både unge og voksne.

I regi af sundhedsaftalesamarbejdet i Region Midtjylland har vi i mange år arbejdet med tobaksforebyggelse, blandt andet som led i den politisk vedtagne Sundhedsaftale mellem Region Midtjylland, almen praksis og de 19 midtjyske kommuner. Her har vi haft tobaksområdet som første prioritet i sundhedsfremme og forebyggelsesindsatsen. Samarbejdet har bl.a. været koncentreret omkring henvisning til rygestopforløb fra sygehus og almen praksis til kommunerne. En del af Sundhedsaftalen har også været et partnerskab med ungdomsuddannelserne i regionen, som har haft til formål at understøtte implementeringen af røgfri skoletid på uddannelserne. Vi deler ambitionen om en røgfri fremtid, men vil også gerne gå skridtet videre og drømmer om en nikotinfri fremtid for børn og unge i 2030.

Vi oplever imidlertid, at vi, på trods af det store fokus på tobaksforebyggelse, er blevet overhalet indenom af nye produkter på markedet, som på rekordfart har vundet indpas blandt særligt de helt unge forbrugere. Både lovligt og ulovligt salg af røgfri nikotinprodukter buldrer frem, og senest i januar fik vi et indblik i problematikken omkring ulovligt salg af de såkaldt puffbars til børn helt ned til 8 år i Danmarks Radios Tv-program Kontant.

Vidensråd for Forebyggelse udgav i slutningen af 2022 en publikation,

der kaster lys på konsekvenserne af det stigende forbrug af nikotinprodukter blandt unge i Danmark. Rapporten har fokus på de kognitive og fysiske konsekvenser, som et nikotinformbrug kan have for unge.

Den menneskelige hjerne er først færdigudviklet omkring 25-30-årsalderen, og brug af nikotin i ungdommen har en negativ indflydelse på hjernens udvikling på flere områder. Et forbrug i ungdommen medfører bl.a. øget risiko for afhængighed af andre stoffer, risiko for varigt koncentrationsbesvær samt udvikling af psykiske sygdomme som stress, angst og depression. Det er således ikke risikofrit at bruge nikotin i ungdommen. Konsekvenserne rammer oven i de allerede eksisterende udfordringer med øget mistrivsel blandt børn og unge i Danmark.

I kommunerne er der øget fokus på forebyggelse af brug af nikotinprodukter i grundskoler og ungdomsuddannelser, blandt andet gennem Sundhedsstyrelsens kampagne "Nikotin er farligt for dit barn". Vi oplever dog, at vi hele tiden er to skridt bagefter i forebyggelsen, når nye produkter og tendenser vinder frem.

Sundhedssamarbejdsudvalget i Region Midtjylland vurderer, at hvis vi skal helt i mål, så er der behov for både at arbejde lokalt, som vi allerede gør, og behov for at arbejde med problemstillingen strukturelt for at bremse udviklingen, der kan få store konsekvenser for den kommende generation af voksne.

Som sundhedsminister og medlem i Regeringen kan du bl.a. medvirke til at få bremset det ulovlige salg af f.eks. puffbars i kiosker og på de sociale medier.

Herudover håber vi på en drøftelse af lovgivning på området; herunder prissætning, aldersgrænser, neutrale pakker og tilsætning af smagsstoffer til samtlige nikotinprodukter, da vi ved, at disse greb er effektive i forebyggelsen af, at børn og unge bruger produkterne.

Sundhedssamarbejdsudvalget i Region Midtjylland håber, at du vil hjælpe os med at lykkes med at få reduceret – eller helt bortskaffet – børn og unges brug af nikotinprodukter.

Vi uddyber gerne vores pointer på et møde, hvis der er ønske om det.

På vegne af Sundhedssamarbejdsudvalget i Region Midtjylland

Anders Kühnau
Formand
Regionsrådsformand
Region Midtjylland

Ulrik Wilbek
Næstformand
Borgmester
Viborg Kommune

Henrik Idriss Kise
Formand
PLO-Midtjylland

Faktaboks

Data fra Sundhedsstyrelsens rapport, Danskernes Rygevaner 2022:

- 25 procent af 15-29-årige ryger dagligt eller lejlighedsvis (23 procent i 2020)
- 7 procent af 15-29-årige bruger e-cigaretter (4 procent i 2020)
- 14 procent af 15-29-årige bruger røgfri nikotinprodukter (10 procent i 2020)
- 19 procent af alle danskere over 15 år ryger dagligt eller lejlighedsvis (18 procent i 2020)
- 5 procent af alle danskere bruger e-cigaretter (3 procent i 2020)
- 4 procent af alle danskere bruger røgfri nikotinprodukter (4 procent i 2020)

Kilde:

Anbefalinger til staten, fra rapporten *Nikotinbrug blandt børn og unge – konsekvenser og forebyggelse*, Vidensråd for Forebyggelse, 2023:

1. Staten kan sikre, at den lovgivning, der gælder for tobaksområdet, omfatter alle produkter, der indeholder nikotin, herunder:
 - a. Afgifter: Hvis det er nikotinindholdet, der pålægges afgifter, og ikke som nu det enkelte produkt, kan man sikre, at alle nuværende og fremtidige nikotinprodukter reguleres ens.
 - b. Neutrale pakker: Krav om neutral indpakning kan omfatte alle nikotinprodukter og ikke som nu kun enkelte produkter.
 - c. Smagsstoffer: Alle nikotinprodukter kan omfattes af krav om forbud mod smag inklusive mentolforbud og ikke som nu kun enkelte produkter.
 - d. Røgfri miljøer: Alle røgfri miljøer kan omfatte alle produkter, der indeholder nikotin og udsætter andre for aerosol eller røg.
2. Staten kan sikre, at den nuværende lovgivning, der omfatter alle nikotinprodukter, håndhæves, herunder:
 - a. Udstillingsforbud
 - b. Røgfri og nikotinfri skoletid
 - c. Aldersgrænse for salg af nikotinprodukter
 - d. Reklameforbud.
3. Staten kan hæve aldersgrænsen for salg af nikotinprodukter.
4. Staten kan indføre røgfri og nikotinfri arbejdstid: Røgfri skoletid kan udvides til at gælde både elever og ansatte på skoler og institutioner, hvor børn og unge færdes.
5. Staten kan gennemføre informationskampagner: Der er brug for information til både børn og de unge, deres forældre, lærere, undervisere og andre, der er i kontakt med børn og unge.
6. Staten kan indføre regulering af salgssteder af nikotinprodukter.

